

človeške duše. Ateiste vsi zaničujejo in ti nimajo pravice do državnih uradov. Duhovniki, ki se pečajo z božjo službo, uradniki in tisti, ki so posebej izvoljeni, da se pečajo z vedami, so jedini oproščeni telesnega, vzlasti poljedelskega dela. V toliko torej Utopija podpira versko življenje.

c) **N r a v n o s t.** Glavno načelo v tem oziru se glasi: „Poslušaj prirodo in se ravnaj po njej.“ Vsled tega je po Hitlodejevem poročilu nramnost na Utopiji ravno tako različna od materijalizma kakor od asketizma, marveč je nekako očiščen epikurejizem.

d) **G o s p o d a r s t v o.** Utopija ne pozna doma nobenega denarja. Iz javnih skladišč dobiva vsak, česar mu je treba. Zlato in srebro, ki je ima državnica shranjeno, rabi se samo v trgovini z zunanjimi državami.

Čas za delo traja navadno šest ur na dan. Drugi čas se porabi za pouk ali za zabavo. Lenuhov ni v državi, beračev tudi ne. Zato zadostuje šest ur dela.

Obednice so skupne, vendar ni nobeden zavezan, da bi si iskal hrane v javnih obednicah. Vkljub temu pa vsak hodi najrajši v državne obednice.

Potovati ne sme nobeden in nobeden se tudi ne sme seliti, če mu urad ne dovoli. Ako se mu pa to dovoli, potem dobi vsega na pot, česar koli potrebuje.

e) **R o d b i n a.** Zakon se sveto čuva in rodbinsko življenje se po zakonih zvesto brani in goji. Nezvestoba se po zakonu kaznuje. Toda čudna in krščanski veri popolnoma nasprotna navada je v Utopiji, da se sme zakon pri trajni nesložnosti obeh zakonskih razdreti.

f) **S u ž n j i.** Utopija pozna in ima tudi sužnje, ki opravljajo brezplačno najnižja dela. Ti so ali domačini, ali tujci. Domačini-sužnji so tisti, ki so se pregrešili s kakim večjim hudodelstvom; tujci so pa tisti, ki so bili ujeti v vojski ali ki svojevoljno prodajo svoje telesne moči Utopiji v službo.

Tako je osnovana Utopija. Čudno se nam mora zdeti, kako more tako moder in

veren mož zagovarjati stvari, ki so na vsak način zmotne in pregrešne. A odgovoriti moramo na to, da knjiga sama ne zahteva za svoje nauke neomejenega priznanja. To vidimo:

a) Mor sam očita Hitlodeju najraznovrstnejše stvari. Dokazuje mu, da je nemogoče vzdržati mir in red tam, kjer se osebnost človekova hudo ponižuje in skoro uničuje. Pravi mu, da potemtakem mora priti naposled do splošne lenobe in odtod do nezadovoljnosti in anarhije. Očita tudi protislovne nadzornike pri delu. Kjer je vse tako vzorno, morali bi tudi ljudje biti toliko utrjeni v dobrem, da bi radovalno delovali v splošno blaginjo. Toda Hitlodej mu ne more odgovoriti nič drugega kakor: „Pojdi gledat na Utopijo!“

Zavoljo tega Mor sam zametuje komunistični sestav.

b) Mor jasno pravi, da utopijska organizacija ni za vse. Samo Utopijci so sposobni, da si ohranijo svoj vzorni red. Zavoljo tega naj si podjarmijo pod svojo oblast tuje dežele in naj med njimi ustanove svoje naselbine. Kozmopolitizma torej ne pozna in, ker Utopije dejansko ni na svetu, tudi ni nikogar, ki bi ji podvrgoval druge države.

Morov spis je delo domišljije in tudi ne zahteva več zase. Vendar je pa v mnogem oziru važno za razvoj socijalističnega komunizma v novi dobi. Po pravici lahko tudi rečemo, da Mor, ki je za katoliške vere resnico umrl, ni mogel pisati iz prepričanja vsega, kar smo navedli.

Posebej opozarjamo še na celo stvar, ki nam kaže duhovitost Morovo, zraven pa tudi brezumnost socijalističnih idej. Mor potrebuje v svoji državi sužnje v, kakor jih potrebuje Platon, ker, če imajo biti nekateri popolnoma jednaki, je to le mogoče, če drugi nimajo popolnoma nobenih pravic.

Pomenljivo pa je, da Utopija, dasi ni brezverska, vendar ni prav za prav osnovana na verskem temelju, kakor mnoge komunistične občine našega veka.

(Dalje.)

Prijateljem „Dom in svet“-a.

Ne razkrivamo radi svojih bolečin in ne tožimo, a včasih je le treba.

Kdor je bral doslej samo naš list, mislil si je pač, da je okrog nas in po celi domovini blažen mir, in da živimo, delujoči zanj, v rajskih prijetnostih. Žal, da je prav narobe. Celó lep-slovje, celó strokovno delovanje mora že pomagati v domačem boju. „Dom in svet“ se je zdel nekaterim kakor brisalka, s katero se sme vsak umazanec obrisati.

Da si prava umetnost in veda pridobita spoštovanje in da se ubranita raznih sovražnikov,

za to treba združenega delovanja vseh onih, ki jim je mari naš katoliški narod in njegov napredek. V duševnem oziru potrebujemo več sotrudnikov, v gmotnem pa agitacije, da se list razširi. Kako živahno delujejo privrženci za druge liste! In „Dom in svet“ naj si pomaga sam, češ, če ne moreš živeti, pa pogini! Uredništvo hoče delovati s podvojeno močjo, a prijatelji naj se zavedajo, da nam lahko pomagajo, ako le hočejo. Pokazati hočemo, da so naše družine lahko res verne, a ob enem omikane, — vrlo napredne, a ob enem strogo nramne.